

פרשת שמיני

זאת החיה אשר תאכלו (יא, ב)

בספר ויקרא פרק יא' פסוק ב' נאמר-
 "דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ" רש"י- בד"ה "זאת החיה" א'-לשון חיים לפי שישראל דבוקים במקום וראויין להיות חיים, לפיכך הבדילים מן הטומאה וגזר עליהם מצוות.

זאת החיה ב'- מתורת כוהנים - "מלמד שהיה משה אוחז בחיה ומראה אותה לישראל זאת תאכלו וזאת לא תאכלו". אף משרצי העוף אחז מכל מין ומין והראה להם.
 אכן מצאתי בגמרא במסכת חולין דף מב עמוד א'- גרסה קצת שונה אך מאוד מעניינת- דתנא דבי רבי ישמעאל- "זאת החיה אשר תאכלו" מלמד שתפס הקב"ה מכל מין ומין והראה לו למשה ואמר לו-זאת אכול וזאת לא תיכול.

שני מדרשים מעניינים מאוד אך מה באים הם ללמדנו?
 ונשאל כמה שאלות ונבוא בעזרת ה' אל ביאור העניין.

א-הרי גם אם נאמר שיש לו למשה כוחות על אנושיים להרים ולאחוז ולהסביר על כל חיה וחיה הנמצאת אי שם בקצה תבל אם כשרה היא או לא, וגם אם נבוא ונאמר שהיה נס וכל החיות באו מעצמם או שה' דחפם לבוא למשל מיערות הגשם, מהג'ונגל, מראשי ההרים המכוסים קרח, או מהסוונות, או להבדיל מהמדבר הלוחט בסהרה וגם עופות השמים הרבים וכל הציפורים הנודדות, וגם שוכני הים וקרקעיתו וגם לא נשכח את בעלי החיים הדו חיים וגם אותם שחיים רק שעות ספורות וגם יש חיידקים ושאר חיות קטנות ביותר שממש לא ניתן לאחוז בהם או מפני קוטנם או מפני רכותם ורגישותם.

מה גם שמשה יצטרך בינתיים עד שיסביר עליהם, לתת לחיות אלו את מזונם ורק זה כשלעצמו לא סביר בכלל, תראו מה קרה לנח שאיחר בשעה קלה לתת מזון לאריה עד שעמד ונשכו.
 מה גם שיהיה קשה מאוד לעם ל"החזיק ראש" בגן חיות הענקי הזה. מה וכי משה רבינו ייהפך לזיאולוג ולחוקר מערכת החי בתבל חלילה או משהו מעין זה?

ב- הרי גם אם נאמר שבמראה החיה החיצוני עסקינן, איך נעביר את המידע לדור הבא איך האבות יעבירו מסר זה הלאה?

הרי לא מדובר כאן לכאורה במשהו רוחני כדוגמת אמונה או ערך רעיוני אחר, שאתה יכול ומוכרח להעביר בחינוך, שהרי הלוא מדובר כאן בפרקטיקה איזה חיה כן ואיזה לא, מה גם שיש בני אדם שמכליאים בהמה טמאה בבהמה טהורה אז יתכן שזה אותה צורת בהמה אך הבהמה הממליטה כשרה היא אך היוצא ממנה טמא הוא? או להפך. כך שהמראה החיצוני לא תמיד מראה על הפנימיות? אם נאמר שהראה להם רק את הפן החיצוני.

ג- הרי גם אם נאמר כך אז מה עם פנים הבהמה מה מראה האיברים הפנימיים שהרי ידוע שגם בהמה כשרה ישנם חלקים ממנה האסורים באכילה כדוגמת חלב, דם ושאר טריפות שפוסלות את הבהמה מלאוכלה בכשרותה.

וכן מה עם מכשירי השחיטה ודיני הסכין וכל דיני השחיטה. הלכות רבות מאוד. איך יתכן לעמוד כך וללמד מה שהיום לומדים רק בישיבות והרי אין לציבור הרחב גישה מספיקה ללמוד דינים מורכבים אלו אלא סומכים הם על הרבנים מה ואיך לעשות. ושוב המדרש מהדהד באוזנינו ואיננו מבינים איך היה משה אוחז בכל חיה וחיה ומלמד...קשה מאוד אם כן להלום מדרש זה כפשוטו. &

ד- מה וכי משה עוסק בפרטים כה רבים אין לו מה לעשות הרי תפקידו היה ללמד את העם תורה ודעת מה

פרשת שמיני

הוא נהפך לתזונאי מזון? צריך הוא כן ללמדם היאך מתנהגים בכניסתם לארץ איך הם צריכים בארץ להרבות כבוד שמים ולדאוג לא לעשוק את העניים והיתומים והכי חשוב זה להרבות בעזרה לזולת, וכמובן להדר בקיום התורה ומצוותיה. ומה וכי הוא משה יעמוד ויראה להם לישראל באצבע על כל חיה וחיה...?

ה- עוד נקשה ונשאל הרי במנורה, במחיצת השקל, ובלבנה בחידושה התקשה משה למרות שה' הראה לו ואמר לו "כזה" אז מה משה כביכול חושב, שישראל לא התקשו בהווה וגם בעתיד בזיהוי בעלי החיים הכשרים הם אם לאו?

ו- ועוד שהרי עד היום למשל חגבים, חרגולים, והארבה, ישנם כמה עדות שיש להם מסורת על כשרותם ויש עדות שאין להם מסורת על כשרותם, מה וכי לא כולם עמדו שם עם משה במדבר והראה להם לכל העדות כולם זאת החיה אשר תאכלו וזאת לא...? מכוח עוצמת השאלות הנ"ל נראה לומר כך":

נתמקד במילים "מלמד" ו"מראה". אין ספק שמשה לא ירד לפרטי פרטים על כל חיה וחיה אלא נראה שהטעים רעיונית מה היא דרכה של אכילה דהיינו איזה מאכל יש לו התכונות שכאשר תאכל אותו תתקרב יותר אל ה' ולעומתו איזה מאכל בתכונתו כאשר תאכלנו ירחיקך מעל ה'. הדא הוא דכתיב במדרש "מלמד שהיה משה אוחז ומלמד" אוחז הוא היה אותם את בני ישראל לקורבם אל ה' בענייני האכילה, צורתה והשפעתה על הגוף והנפש לקרבה אל ה', ולאידך גיסא מהי ההימנעות והטובה שתצמח לו לאדם כאשר ימנע עצמו ממנה. ישנם גם מזונות אשר כשרים הם בתכלית הכשרות אך כאשר תרבה באכילתם יגרמו לך מכאובים. למעשה המצוות הם שנותנים חיים לאדם וכשישמור האדם על מזונו ועל שלמות גופו או אז תהיה ברכה בכל מעשי ידיו ומימלא התקרב האדם יותר אל בוראו בעשיית מצוותיו. ולמעשה כל עניין האכילה היא עניין של מלחמה עניין של הלחמה של גוף לנפש והעיקר נפש בריאה בגוף בריא ואידך זיל גמור.